

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ทั่วไป เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางการศึกษาตามหลักพุทธธรรม โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางการศึกษาตามหลักพุทธธรรม 2) เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางการศึกษาตามหลักพุทธธรรม 3) เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางการศึกษาตามหลักพุทธธรรม

การวิจัยมี 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางการศึกษาตามหลักพุทธธรรม โดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทางพุทธศาสนา 2) การสร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางการศึกษาตามหลักพุทธธรรม โดยการสัมมนาอ้างอิงผู้เชี่ยวชาญทางพุทธศาสนาและทางการบริหารการศึกษา 3) การประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางการศึกษาตามหลักพุทธธรรม โดยการสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางการศึกษาตามหลักพุทธธรรม พบว่า มี 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) หลักการพัฒนา 2) ขั้นตอนและวิธีการพัฒนา 3) เป้าหมายการพัฒนา

2. รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางการศึกษาตามหลักพุทธธรรม พบว่า มี 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) หลักการพัฒนา ใช้หลักไตรสิกขา ประกอบด้วย อธิศีลสิกขา (ศีล) อธิจิตตสิกขา (สมาธิ) และ อธิปัญญาสิกขา (ปัญญา) 2) ขั้นตอนและวิธีการพัฒนา ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ปริยัติ (การศึกษา) ปฏิบัติ (การปฏิบัติ สืลภาวนา จิตตภาวนา และปัญญาภาวนา) ปฏิเวธ (ผลการพัฒนาจากการศึกษาและปฏิบัติ) 3) เป้าหมายการพัฒนา ภาวะผู้นำทางการศึกษาตามหลักพุทธธรรม และผลการตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางการศึกษาตามหลักพุทธธรรม พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ระดับมาก

3. ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางการศึกษาตามหลักพุทธธรรม พบว่า มีความเป็นประโยชน์ มีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้พัฒนาภาวะผู้นำทางการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

The general purpose of this study was to identify major components of the model for educational leadership development with 3 special purposes, that were: 1) to study of the relevant elementary upon the model for educational leadership development; 2) to construct the model, and 3) to evaluate the Model of the Educational Leadership Development in accordance with the Buddhism. The research procedure comprised the following three steps: 1) analysis and synthesis of relevant Buddhism documentary sources, and structured interviews from the experts. 2) construction of the model for educational leadership development, verified by the opinion of the experts by using the connoisseurship technique. 3) assessment of the model for educational leadership development through the practitioners by focus group technique.

The research findings were the followings:

1. The factors for educational leadership development model consisted of three major components: 1) developing principles 2) procedure and practice and 3) target of development.

2. The Model for Educational Leadership Development upon Buddhism consisted of three major components : 1) using Sikkhattaya for the self-developing principles: Adhisila-sikkha, training in higher morality; Adhicitta-sikkha, training in higher mentality; and Adhipanna-sikkha, training in higher wisdom, 2) the developing consisted of three processes: Paitatti, the scriptures; Patipatti, the practicing in accordance; and Pativedha, the penetration, 3) the purpose of self-practicing was qualifications of leadership upon Buddhism. The experts' verified of the model was in high ranking.

3. The three-component for the assessment of the Model for Educational Leadership Development upon Buddhism, that were: usefulness, suitable, and applicative, were all in the highest ranking.